

Velká trápení Barrosovy komise

03.března 2006 Petra Kuchyňková

Komise je hlavním symbolem supranacionality EU, včetně negativních stránek (přebujelá byrokratizace personální, produkce stovek legislativních návrhů a prováděcích předpisů ročně). Literatura zabývající se historií integračního procesu zdůrazňuje její funkci „motoru integrace“, její síla a úspěšnost bývá proto hodnocena přímo úměrně tomu, jak posouvá a prohlubuje integraci. Není tedy divu, že nejvýše bývá oceňována role komisi Jacquesa Delorse, který se tíhnutím k federalismu nikdy netajil.

Současný předseda, José Manuel Durão Barroso, zdědil po svých předchůdcích kurz, který ES/EU nabrala právě za Delorse. Vše, co plánoval a částečně uskutečnil, vyústilo za Santera a především Prodiho ve spuštění hospodářské a měnové unie, v sepsání evropské ústavy a v obrovský nárůst ingerence Komise i dalších institucí EU do oblastí, které ještě na počátku 90. let stály spíše mimo nadnárodní vlivy (sociální politika, daňová politika, energetika, životní prostředí, kultura, audiovizie, ochrana duševního vlastnictví, informační technologie, činnost soudních a policejních orgánů, dokonce sport).

K problémům současné Komise tedy již věru nemůže patřit nečinnost a nedostatek rozhodovacích pravomocí. Integrační proces se za posledních 15 let dostal tak daleko, že začíná připomínat spíše přehřátou strojní soustavu, další šlapání na plyn (máme-li navázat na představu Komise jako „motoru integrace“) by mohlo vyvolat spíše explozi. Zákony akce a reakce se již v otázkách budoucnosti evropské integrace projeví značnou měrou, viz euroústava. Ale nejde jen o ni. Na Barrosovu Komisi dolehly negativní projevy a odstředivé síly tohoto překotného tempa i v dalších oblastech. Portugalský liberál Barroso, jehož mandát jako kompromisního kandidáta byl slabší od počátku, si je těchto skutečností do značné míry vědom. Bohužel první více než rok působení jeho Komise prokazuje, že z mnoha důvodů není schopna vypořádat se s nimi tak, jak by bylo žádoucí.

Defenzivní postavení Komise

Barrosova Komise zahajovala svoji činnost spíše s očekáváním než zcela bez povšimnutí. První Komise, v níž zasedli vyslanci nových členů, Komise, do níž předseda nominoval značný počet pravicově, liberálně a tržně smýšlejících osobností. A co bylo důležité, svěřil jim ekonomické posty.

Během ročního působení se prokázalo, že nejde o Komisi, která by byla redukovatelná pouze na svého předsedu. Odvážnými návrhy na fóru WTO, které se týkaly omezení vývozních subvencí a vstupních cel pro zemědělské produkty, například Peter Mandelson překvapil liberály a rozčílil Francii a zemědělskou lobby podobně jako kdysi komisař pro zemědělství Mansholt při jednání s USA v Blair House.

Přesto je postavení Komise jako celku vzhledem k vývoji na poli integrace a vzniku legislativy defenzivní. Může za to velké množství odstředivých tlaků, které v dnešní EU působí (supranacionální ambice Evropského parlamentu, Rada, v níž znějí silně především hlasy a obavy členů velkých, starších a těch, kdo byli tradičně zvyklí ve Společenství rozhodovat). Může za to i strach z příliš odvážných postojů k problémům, které tato Komise nevyvolala, ale zdědila po předcích. V řadě z nich se navíc nedokáže shodnout na konzistentním postoji (euroústava, finanční perspektiva, nerovný přístup 8 nových členů na pracovní trh).

Tlak Rady, parlamentu i integračního břemene se projevil v řadě konkrétních kauz (směrnice o liberalizaci trhu se službami, reforma Paktu stability a růstu, revize Lisabonské agendy). Scénář byl vždy podobný: Komise se často velmi opatrně pokoušela upozornit na nejpálčivější problémy, její návrh řešení byl následně tvrdě pokárán některými členy (Německo, Francie, Itálie) a parlamentem.

Výsledkem byl až příliš ochotný ústupek Komise.

Pozitivum: snaha o zmenšení byrokracie

Pozitivní aktivitou může být počín, o jehož autorství se dělí Barroso s komisařem Verheugenem, Iniciativa na snížení byrokratické zátěže. V jejím rámci přezkoumali některé legislativní návrhy, u téměř 70 z nich přitom konstatovali zbytečnost a navrhli jejich stažení z rozhodovacího procesu. Je to však kapka v moři a nemusí být úspěšná, parlament již vyjádřil nelibost.

„Rok poté“ tedy sama Barrosova Komise vyhláší jako úspěch hlavně publikaci Bílé knihy komisařky Wallströmové o meziinstitucionální komunikaci a její „plán D“, mající přiblížit EU občanům. Byl to přece jeden z klíčových cílů, s nimiž začínala. Ve světle skutečných problémů (nejen) současné Evropy je to však velmi málo.